

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/B/2022/421000283718

**OPTIMÁLNA ŠTRUKTÚRA VLASTNÉHO IMANIA
VYBRANEJ ÚČTOVNEJ JEDNOTKY**

Bakalárska práca

2022

Dominik Jozef Národa

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

**OPTIMÁLNA ŠTRUKTÚRA VLASTNÉHO IMANIA
VYBRANEJ ÚČTOVNEJ JEDNOTKY**

Bakalárska práca

Študijný program: Účtovníctvo

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Vedúca záverečnej práce: Katarína Tasáryová, Ing.

Bratislava 2022

Dominik Jozef Národa

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

Dominik Jozef Národa

ABSTRAKT

NÁRODA, Dominik Jozef: *Optimálna štruktúra vlastného imania vybranej účtovnej jednotky*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúca záverečnej práce: Ing. Katarína Tasáryová. – Bratislava: FHI EU, 2022, počet strán 45.

Záverečná práce je vypracovaná na tému Optimálna štruktúra vlastného imania vybranej účtovnej jednotky. Cieľom záverečnej bakalárskej práce bolo pomocou porovnávania viacerých účtovných jednotiek určiť optimálnu štruktúru vlastného imania vybranej účtovnej jednotky. Ďalej sa práca zaoberá analyzovaním zhodnocovania vkladov spoločníkov, analýzou rentability vlastného imania v účtovnej jednotke, efektívnosťou využívania dostupných zdrojov a porovnaním celkového výsledku hospodárenia všetkých skúmaných účtovných jednotiek. Jednotlivé časti prvej kapitoly záverečnej práce boli zamerané na charakteristiku vlastného imania, charakteristiku účtovnej závierky a charakteristiku optimálnej štruktúry vlastného imania. Ďalšie kapitoly sa venujú popísaniu hlavného a čiastkových cieľov práce, potom metodikou práce a metódam skúmania. V predposlednej kapitole máme vypísané výsledky práce spolu s diskusiou. Výsledkom riešenia danej problematiky je návrh na zlepšenie optimálnej štruktúry vlastného imania.

Kľúčové slová:

vlastné imanie, základné imanie, výsledok hospodárenia, účtovná závierka

ABSTRACT

NÁRODA, Dominik Jozef: Optimal equity structure of the selected accounting unit.. - University of Economics in Bratislava. Faculty of Business Informatics; Department of Accounting and Auditing. : Ing. Katarína Tasáryová. – Bratislava: FHI EU, 2022, number of pages 45.

The final work is elaborated on the topic Determination the optimal equity structure of the selected accounting entity. The aim of the final bachelor thesis was to determine the optimal structure of equity of the selected accounting entity by comparing several accounting units. The work is performed by analyzing the appreciation of shareholders' deposits, by analyzing return on equity in the accounting unit, the efficiency of the use of available resources and by comparing the overall economic result of all examined accounting units. Parts of the first chapter of the final work were focused on the characteristic of equity, the characteristics of financial statements and the characteristic of the optimal structure of equity. The next chapters are devoted to description of the main and partial goals of the work, then the work methodology and research methods. In the penultimate chapter we have the results of the work together with a discussion. It is a proposal to improve the optimal equity structure.

Key words:

Equity, share capital, profit or loss, financial statements

Obsah

ÚVOD	9
1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ	10
1.2 ZÁKLADNÉ IMANIE.....	11
1.3 EMISNÉ ÁŽIO.....	15
1.4 KAPITÁLOVÉ FONDY.....	15
1.5 FONDY TVORENÉ ZO ZISKU	15
1.6 VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA MINULÝCH ROKOV.....	16
1.7 VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA ZA ÚČTOVNÉ OBDOBIE PO ZDANENÍ	16
1.8 OPTIMÁLNA ŠTRUKTÚRA VLASTNÉHO IMANIA	16
1.8.1 <i>Kompromisný model</i>	17
1.8.2 <i>Model založený na asymetrii informácií – teória hierarchického poriadku</i>	18
1.9 VYKAZOVANIE VLASTNÉHO IMANIA V ÚČTOVNEJ ZÁVIERKE.....	19
1.9.1 <i>Súvaha</i>	20
1.9.2 <i>Výkaz ziskov a strát</i>	21
1.9.3 <i>Poznámky</i>	22
1.10 ÚČTOVNÁ JEDNOTKA V KRÍZE	23
2 CIEĽ PRÁCE	25
3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA	26
4 VÝSLEDKY PRÁCE A DISKUSIA	27
4.1 PROFIL SPOLOČNOSTI GRANDOPTICAL SLOVAKIA, S.R.O.	27
4.2 RENTABILITA VLASTNÉHO IMANIA – ROE (ANGL. RETURN ON EQUITY)	32
4.3 RENTABILITA CELKOVÝCH VLOŽENÝCH PROSTRIEDKOV (MAJETKU) – ROA (ANGL. RETURN ON ASSETS).....	32
4.4 UKAZOVATELE ZADĹŽENOSTI.....	33
4.5 VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA	35
4.6 PREHĽAD KONKURENČNÝCH ÚČTOVNÝCH JEDNOTIEK	36
4.6.1 <i>ROE – Rentabilita vlastného imania konkurencie</i>	36
4.6.2 <i>ROA – Rentabilita celkových vložených prostriedkov konkurencie</i>	37
4.6.3 <i>Ukazovateľ zadlženosti a samofinancovania konkurencie</i>	38
4.6.4 <i>Výsledok hospodárenia konkurencie</i>	38
4.7 POROVNANIE GRANDOPTICAL S KONKURENCIOU V ROKU 2020	39
5 ZÁVER	42
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	43

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1	- Vykazovanie vlastného imania, záväzkov a časového rozlíšenia výdavkov a výnosov vertikálnou štruktúrou súvahy malej a veľkej UJ	20
Tabuľka 2	- Výkaz ziskov a strát	21
Tabuľka 3	- Vybrané finančné ukazovatele účtovnej jednotky GrandOptical	26
Tabuľka 4	- Štruktúra vlastného imania účtovnej jednotky GrandOptical	27
Tabuľka 5	- Rentabilita vlastného imania GrandOptical	31
Tabuľka 6	- Rentabilita celkových vložených prostriedkov GrandOptical	32
Tabuľka 7	- Ukazovateľ zadlženosti GrandOptical	34
Tabuľka 8	- Stupeň samofinancovania GrandOptical	34
Tabuľka 9	- Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti pre GrandOptical	35
Tabuľka 10	- Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením pre GrandOptical	35
Tabuľka 11	- Rentabilita vlastného imania konkurenčných účtovných jednotiek	36
Tabuľka 12	- Rentabilita celkových vložených prostriedkov konkurencie	37
Tabuľka 13	- Samofinancovanie a zadlženosť konkurencie za rok 2020	38
Tabuľka 14	- Výsledok hospodárenia po zdanení za rok 2020	39
Tabuľka 15	- Porovnanie UJ GrandOptical s konkurenciou za rok 2020	39

Zoznam grafov

Graf 1	- Vývoj vlastného imania účtovnej jednotky GrandOptical	30
Graf 2	- Rozloženie prvkov vlastného imania účtovnej jednotky GrandOptical	30
Graf 3	- Percentuálne rozloženie prvkov VI účtovnej jednotky GrandOptical	31

Zoznam skratiek a značiek

VI	Vlastné imanie
ZI	Základné imanie
UJ	Účtovná jednotka
VH	Výsledok hospodárenia
Z.z.	Zbierka zákonov
a.s.	Akciová spoločnosť
s.r.o.	Spoločnosť s ručením obmedzeným
ROE	Rentabilita vlastného imania
ROA	Rentabilita celkových vložených prostriedkov
SK NACE	Štatistická klasifikácia ekonomických činností
EÚ	Európska únia
Zb.	Zbierka
Napr.	Napríklad
Ods.	Odsek
Č.	Číslo
MF	Ministerstvo financií
IAS	Medzinárodné účtovné štandardy
USGAAP	Americké všeobecné účtovné štandardy
t.j.	to jest

Úvod

V dnešnej kapitalistickej dobe je pre účtovnú jednotku čoraz náročnejšie presadiť sa. Pre všetky účtovné jednotky by vlastné imanie mal byť pojem, ktorému úplne rozumejú. Vlastné imanie určuje schopnosť účtovnej jednotky pôsobiť na konkurenčnom trhu.

Pre podnikanie už nie je dôležité len znižovanie nákladov a zvyšovanie výnosov, ale aj celková finančná štruktúra účtovnej jednotky. Finančná štruktúra účtovnej jednotky predstavuje podiel jednotlivých prvkov vlastného imania a cudzích zdrojov na celkových zdrojoch, ktoré finančne kryjú majetok UJ.

Dôležitou súčasťou riadenia účtovnej jednotky je aj forma, akou bude UJ zabezpečovať financovanie majetku pri založení a následne ako bude zhodnocovať vlastné imanie a dosahovať čo najlepšie výsledky hospodárenia.

V bakalárskej práci sa venujeme problematike optimálnej štruktúry vlastného imania vybranej účtovnej jednotky. Budeme analyzovať rozloženie finančných prostriedkov, zisťovať aké množstvo prostriedkov pochádza z cudzích zdrojov financovania a aké množstvo z vlastných zdrojov. Budeme hodnotiť výsledok hospodárenia účtovnej jednotky a vysvetlíme teóriu optimálnej štruktúry vlastného imania.

V prvej kapitole sa zaoberáme celkovou charakteristikou vlastného imania. V tejto kapitole sa zameriame na štruktúru jednotlivých prvkov vlastného imania, ktorými sú základné imanie, kapitálové fondy, emisné ážio, fondy tvorené zo zisku, výsledok hospodárenia minulých rokov a výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení.

V druhej kapitole si popíšeme cieľ práce, metodiku a metódy skúmania použité pri písaní práce.

V tretej kapitole sa venujeme výsledkom práce, kde si ukážeme konkrétne účtovné jednotky a popíšeme si ich históriu a charakteristiku. V tretej kapitole sa tiež venujeme analýze vlastného imania vybranej účtovnej jednotky. Ukážeme si tu rozloženie vlastného imania v účtovnej závierke. Popíšeme si ako sa zhodnocuje vložený kapitál našej UJ aj jej konkurencie, prípadne aké majú všetky tieto UJ hodnoty zadlženia a samofinancovania. V neposlednom rade si ukážeme výsledok hospodárenia účtovných jednotiek. Pri analýze účtovných jednotiek si vysvetlíme, čo nám pomerové ukazovatele vyjadrujú.

V závere si zopakujeme nami dosiahnuté výsledky. Na základe našich výsledkov navrhneme účtovnej jednotke vhodnú optimálnu štruktúru vlastného imania.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

V tejto časti práce si ukážeme pohľady rôznych autorov na riešenie problematiky. Charakterizujeme tu vlastné imanie ako aj optimálnu štruktúru vlastného imania. Ďalej si ukážeme, ako sa vlastné imanie vyказuje v súvahe a v závere kapitoly sa pozrieme na to, kedy sa účtovná jednotka nachádza v kríze.

Hercegová, (2007) uvádza, že oblasť vlastného imania z pohľadu výkazníctva a účtovníctva v obchodných spoločnostiach sa považuje za veľmi náročnú oblasť. Vlastné imanie je ukazovateľom finančnej stability účtovných jednotiek a predstavuje vlastné zdroje krytia majetku ÚJ.

Samotný pojem VI je pojem účtovníctva podnikateľov. Z finančného chápania kapitálu sa termíny vlastné imanie, vlastný kapitál a kapitál zhodujú. Vlastné imanie - vlastný kapitál (anglicky Equity) je suma aktív ÚJ, ktorá zostáva po odpočítaní všetkých jej záväzkov.

Podľa Šlosárovej, (2018) má v každej účtovnej jednotke VI svoju vlastnú štruktúru, ktorá závisí od právnej úpravy v krajine, v ktorej daná účtovná jednotka sídli

Fernando, (2022) uvádza, že vlastné imanie môže predstavovať účtovnú hodnotu spoločnosti. Položka vlastné imanie sa nachádza v súvahe spoločnosti na strane pasív a je jedným z najbežnejších údajov, ktoré analytici používajú na hodnotenie finančného zdravia spoločnosti. Porovnaním konkrétnych čísel odrážajúcich všetko, čo spoločnosť vlastní a čo dlhuje, rovnica vlastného imania akcionárov „aktíva - pasíva“ vykresľuje jasný obraz financií spoločnosti, ktorý investori a analytici ľahko interpretujú.

Podľa Senešiho, (2016) je možné výšku vlastného imania obchodnej spoločnosti zistiť niekoľkými spôsobmi. V každom prípade je však východiskovým zdrojom účtovníctvo spoločnosti. VI sa môže vypočítať ako rozdiel majetku a záväzkov. Celková suma majetku sa musí rovnať celkovej sume VI a záväzkov spolu, keď vychádzame z toho, že majetok pochádza z vlastných a cudzích zdrojov. Podľa upravenej bilančnej rovnice môžeme VI vypočítať takto: $VI = \text{majetok} - \text{záväzky}$. Ďalším spôsobom zistenia výšky vlastného imania je spočítanie hodnôt jednotlivých prvkov vlastného imania. V každej účtovnej závierke v súvahe je osobitne uvedená výška VI. Pre každú účtovnú jednotku platí, že v súvahe na strane pasív sa nachádza osobitná položka vlastné imanie, a to bez ohľadu na to, či ide o veľkú, malú alebo mikro účtovnú jednotku.

Fernando, (2022) uvádza, že vlastné imanie môže byť záporné alebo kladné. Ak je kladné, podnik má dostatok aktív na krytie svojich záväzkov a pokiaľ je záporné, záväzky

spoločnosti prevyšujú jej aktíva. Investori zvyčajne považujú spoločnosti so záporným kapitálom za rizikovú alebo nebezpečnú investíciu. Samotné vlastné imanie nie je definitívnym ukazovateľom finančného zdravia spoločnosti, no v spojení s inými nástrojmi a metrikami môže investor presne analyzovať zdravie organizácie.

Šlosárová, (2016) uvádza, že prvky, ktoré tvoria štruktúru VI v účtovných jednotkách, ktoré sú obchodnými spoločnosťami v SR sú nasledovné:

- Základné imanie
- Emisné ážio
- Kapitálové fondy – ostatné a zákonné rezervné
- Fondy tvorené zo zisku
- Výsledok hospodárenia minulých rokov
- Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení.

1.2 Základné imanie

Podľa Siváka - Mikócziovej, (2009) základné imanie môžeme pokladať za najdôležitejšiu položku vlastného imania obchodných spoločností. Podľa § 58 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Zákon Obchodný zákonník, základné imanie spoločnosti *„je peňažné vyjadrenie súhrnu peňažných i nepeňažných vkladov všetkých spoločníkov do spoločnosti.“* Súhrn peňažných prostriedkov a iných peniazmi ocenených hodnôt, ktoré spoločník vkladá do UJ a podieľa sa pomocou nich na výsledku podnikania spoločnosti sa nazýva vklad spoločníka. Podľa § 59 zákona 513/1991 Zb. Obchodný zákonník sú *„peňažným vkladom spoločníka peňažné prostriedky v hotovosti alebo na bankovom účte, ktoré spoločník vkladá do účtovnej jednotky a podieľa sa nimi na výsledku podnikania. Nepeňažným vkladom spoločníka sú peniazmi ocenené hodnoty, rôzne druhy majetku ako napríklad nehnuteľnosť, automobil alebo pohľadávka. Hodnota nepeňažných vkladov do základného imania sa určuje znaleckým posudkom, ktorý musí obsahovať aj opis nepeňažného vkladu, spôsob jeho ocenenia, údaj o tom, či jeho hodnota zodpovedá emisnému kurzu upísaných akcií splácaných týmto vkladom alebo hodnote prevzatého záväzku na vklad do spoločnosti. Peňažné a nepeňažné vklady vložené do základného imania spoločnosti sa stávajú majetkom tejto spoločnosti.“*

Sivák - Mikócziová., (2009) uvádzajú, že akciová spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným, družstvo a jednoduchá spoločnosť na akcie sú jedinými účtovnými jednotkami, v ktorých sa ZI vytvára povinne a jeho výška sa zapisuje do obchodného registra. A.s. a s.r.o. sa nazývajú kapitálovými obchodnými spoločnosťami, no komanditná

spoločnosť má taktiež prvky kapitálovej spoločnosti z pohľadu postavenia komanditistov. V spoločnosti s ručením obmedzeným ručia spoločníci za záväzky UJ len do výšky nesplatených vkladov. V akciovej spoločnosti akcionári neručia za záväzky UJ vôbec.

Podľa Hercegovej, (2007) charakteristika základného imania účtovných jednotiek vychádza z ustanovení Obchodného zákonníka, Zákona o štátnom podniku a podľa právnej formy účtovnej jednotky je nasledovná:

- v akciovej spoločnosti
 - sa vytvára ZI povinne a jeho výška sa zapisuje do obchodného registra,
 - ZI v a.s. je súčet všetkých akcií vydaných účtovnou jednotkou v ich menovitej hodnote,
 - pravidlá splatenia základného imania pred vznikom právnickej osoby zápisom do obchodného registra sú nasledovné: peňažné vklady musia byť splatené najmenej na 30 % a nepeňažné vklady musia byť splatené v plnej výške
 - hodnota ZI a.s. musí byť aspoň vo výške 25 000 eur, môže byť rozvrhnutá na ľubovoľný počet akcií,
 - minimálna výška vkladu jedného akcionára nie je stanovená
 - a.s. nemôže byť založená s nižším ZI a počas svojho trvania nemôže ZI znížiť pod túto zákonom ustanovenú minimálnu hranicu,
 - počas trvania existencie účtovnej jednotky sa môže ZI zvyšovať alebo znižovať na základe rozhodnutia valného zhromaždenia.
- v spoločnosti s ručením obmedzeným
 - ZI tvoria vopred určené vklady spoločníkov,
 - účtovná jednotka vytvára ZI povinne a jeho výška sa zapisuje do obchodného registra,
 - obchodný zákonník ustanovuje ZI s.r.o. v minimálnej výške 5 000 eur pričom, hodnota vkladu spoločníka musí byť aspoň vo výške 750 eur,
 - ZI sa vytvára vkladmi spoločníkov, ktorých výška, spôsob a lehota splácania je určená v spoločenskej zmluve.
 - pravidlá splatenia ZI pred vznikom účtovnej jednotky zápisom do obchodného registra sú nasledovné: peňažné vklady musia byť splatené najmenej na 30 %, nepeňažné vklady musia byť splatené v plnej výške, celková hodnota splatených peňažných vkladov a odovzdaných nepeňažných vkladov musí byť aspoň 2 500 eur, ak zakladá UJ jedna osoba, musí byť splatené celé základné imanie.

- v jednoduchjej spoločnosti na akcie
 - ZI musí byť aspoň v hodnote 1 euro,
 - ZI sa môže rozdeliť na ľubovoľný počet akcií, z ktorých každá musí mať hodnotu aspoň 1 cent.
 - pred vznikom tejto spoločnosti musí byť upísaná celá hodnota základného imania a splatené všetky vklady, takže oproti akciovej spoločnosti je potrebné splatiť celé základné imanie jednoduchjej spoločnosti na akcie ešte pred jej vznikom.
- v družstve
 - ZI tvorí súhrn jednotlivých členských vkladov, na ktorých splatení sa zaviazali členovia družstva.
 - Výšku základného imania družstva určujú stanovy.
- v komanditnej spoločnosti
 - ZI tvoria peňažné a nepenažné vklady spoločníkov – komanditistov a komplementárov vložené do UJ na základe spoločenskej zmluvy,
 - Komanditista je spoločník, ktorý ručí za záväzky spoločnosti len do výšky svojho nesplateného vkladu, je povinný vložiť do spoločnosti vklad vo výške určenej spoločenskou zmluvou, najmenej však vo výške 250,- EUR.
 - Komplementár je spoločník, ktorý ručí veriteľom spoločnosti celým svojím majetkom, je oprávnený na obchodné vedenie spoločnosti a na konanie v mene spoločnosti.

Farkaš, (2018) uvádza, že základné imanie sa účtuje ako nasledujúce položky:

- Základné imanie (411)
- Zmena základného imania (+ / -419)
- Pohľadávky za upísané nesplatené vlastné imanie(-353)

Farkaš, (2018) taktiež uvádza, že garančná funkcia je základnou funkciou ZI. Vytváranie ZI je povinnosťou UJ, ktorá slúži ako forma záruky dôveryhodnosti UJ vo vzťahu k plneniu jej záväzkov voči veriteľom. V rámci procesu konkurzu alebo reštrukturalizácie by malo byť ZI chápané ako istá forma garancie pre veriteľov UJ. Táto forma garancie má ukazovať veriteľom, že UJ má dostatok majetku aspoň vo výške minimálnej hodnoty ZI. Toto je práve dôvod, prečo sú transakcie súvisiace so ZI kapitálových účtovných jednotiek výrazne legislatívne obmedzené.

Podľa Solíkovej, (2015) môžeme ZI navyšovať do neobmedzenej výšky pomocou rôznych zdrojov, no ak chceme ZI znižovať, musíme pritom zachovať minimálnu výšku ZI

a taktiež musíme zachovať minimálnu výšku vkladu spoločníkov. Pre spoločnosť s ručením obmedzeným aj pre akciovú spoločnosť platí prísny zákaz vrátenia vkladov ich spoločníkom (výnimkou je znižovanie základného imania). Solíková, (2015) uvádza, že od roku 2016 sa „vrátenie vkladu“ rozširuje a nebude sa ním považovať len vrátenie konkrétnej majetkovej hodnoty, ktorú spoločník vložil do ZI, ale aj akékoľvek plnenie poskytnuté spoločnosťou spoločníkovi bez primeraného protiplnenia.

Podľa Farkaša, (2018) základné imanie, ktoré bolo vytvorené pri založení účtovnej jednotky, teda môže byť v neskoršom období zmenené. Zmena môže nastať smerom nahor, zvýšenie, alebo smerom nadol, zníženie ZI. V právnych predpisoch je upravené ako zvýšenie tak aj zníženie. Zvyšovanie a znižovanie ZI by malo byť vždy v súlade s kapitálovou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2012/30/EÚ. Na záujmy doterajších spoločníkov obchodný zákonník viac dbá pri zvýšení ZI a na záujmy veriteľov viac dbá pri znížení ZI. Zníženie ZI znamená, že môže byť ohrozené splatenie záväzkov UJ, ktoré má voči svojim veriteľom, a preto sa pri tejto možnosti viac dbá na veriteľov.

Farkaš, (2018) taktiež uvádza, že ustanovenia UJ slúžia na ochranu doterajších spoločníkov. Ustanovenia napríklad hovoria, že o zvýšení ZI musí rozhodovať valné zhromaždenie (takže o ňom všetci spoločníci vedia a môžu o ňom rozhodovať), ďalej ustanovenia hovoria o povinnosti určiť hodnotu nepeňažného vkladu znaleckým posudkom alebo o prípadnom emisnom ázii. Povinná publicita pripravovaného zníženia ZI slúži na ochranu veriteľov a poskytuje im právo na zabezpečenie ich pohľadávok voči UJ.

Bartko, (2019) uvádza, že zvýšenie ZI môže v UJ nastať, pre zlepšenie hodnoty VI a aj preto, aby sa UJ nedostala do krízy.

Zvýšenie ZI v s.r.o. je možné dvojakým spôsobom, a to:

- novými vkladmi – čo je efektívne zvýšenie, pri ktorom dochádza aj k zvýšeniu obchodného majetku UJ. Do UJ sa tu prináša nový kapitál.
- z majetku s.r.o., ktorý prevyšuje ZI – čo je nominálne zvýšenie, pri ktorom sa zvýši výška vkladu každého spoločníka v pomere k jeho vkladu pred zvýšením.

S. r. o. môže nielen zvýšiť ZI, ale aj znížiť. Musí však dodržať minimálnu výšku ZI, ktorá je stanovená zákonom.

Dôvodom zníženia môže byť záujem spoločníka ukončiť svoju podnikateľskú aktivitu, čo môže viesť k zmene spoločenskej zmluvy zrušením jeho vkladu. Ďalším dôvodom na zníženie základného imania môže byť skutočnosť, že UJ nemá možnosť predať voľný obchodný podiel.

Tak ako bolo možné zvýšiť základné imanie dvojakým spôsobom, je možné aj znížiť základné imanie dvojakým spôsobom, a to:

- znížením počtu vkladov, nazývané efektívne zníženie pri ktorom môže ísť o prípady zníženia počtu spoločníkov, alebo
- znížením menovitej hodnoty vkladov nazývané nominálne zníženie.

1.3 Emisné ážio

Cenigová, (2016) uvádza, že emisné ážio je kladný rozdiel medzi skutočne dosiahnutou predajnou cenou akcií alebo vkladov a ich nominálnou hodnotou pri zvyšovaní základného imania upisovaním nových akcií alebo vkladov. Emisné ážio je spolu s kurzovými rozdielmi a rozdielmi z precenenia fixných aktív zahrnuté v dodatočnom splatenom kapitále.

„Emisný kurz akcie nesmie byť nižší, ako je menovitá hodnota akcie. Ak je emisný kurz akcie vyšší ako jej menovitá hodnota, suma prevyšujúca menovitú hodnotu akcie je emisné ážio. Ak pri splácaní emisného kurzu akcie platená suma nestačí na splatenie menovitej hodnoty alebo jej časti a emisného ážia, započítava sa najprv na plnenie povinnosti splatiť emisné ážio.“ (§ 157 ods. 2 Obchodného zákonníka)

1.4 Kapitálové fondy

Šlosárová, (2009) opisuje kapitálové fondy ako vlastné zdroje majetku. Zvyčajne sa však tvoria z externých zdrojov, napríklad darovaním majetku od spoločníkov, vkladom spoločníkov do rezervného fondu pri vzniku účtovnej jednotky alebo z peňažných príspevkov a nepeňažných príspevkov do kapitálového fondu z príspevkov. Okrem toho sa tvoria z emisného ážia a z precenenia majetku na základe právnych predpisov.

1.5 Fondy tvorené zo zisku

Šlosárová, (2009) uvádza, že fondy tvorené zo zisku sa vytvárajú z dosiahnutého účtovného zisku účtovnej jednotky pri jeho rozdeľovaní. Dôležitým dlhodobým zdrojom majetku je zákonný rezervný fond a nedeliteľný fond. Rezervný fond má slúžiť na krytie strát. Zákonný rezervný fond sa povinne tvorí napríklad v akciovej spoločnosti do výšky 20 % základného imania, v spoločnosti s ručením obmedzeným do výšky 10 % základného imania.

Pri spoločnosti s ručením obmedzeným sa rezervný fond vytvára „v čase a vo výške, ktorú určuje spoločenská zmluva; ak sa rezervný fond nevytvorí už pri vzniku spoločnosti, je spoločnosť povinná ho vytvoriť z čistého zisku vykázaného v riadnej účtovnej závierke za rok, v ktorom sa zisk po prvý raz vytvorí, a to vo výške najmenej 5 % z čistého zisku, nie však

viac ako 10 % základného imania. Tento fond je povinná každoročne dopĺňať o sumu určenú v spoločenskej zmluve alebo v stanovách, najmenej však vo výške 5 % z čistého zisku vyčísleného v ročnej účtovnej závierke, až do dosiahnutia výšky rezervného fondu určenej v spoločenskej zmluve alebo v stanovách, najmenej však do výšky 10 % základného imania.“ (§ 124, Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník)

Pri akciovej spoločnosti sa rezervný fond vytvára pri jej vzniku „vo výške najmenej 10 % základného imania. Tento fond je povinná každoročne dopĺňať o sumu určenú v stanovách, najmenej však vo výške 10 % z čistého zisku vyčísleného v riadnej účtovnej závierke, až do dosiahnutia výšky rezervného fondu určenej v stanovách, najmenej však do výšky 20 % základného imania.“ (§ 217, zákon č. 512/1991 Zb., Obchodný zákonník)

K fondom tvoreným zo zisku patria aj štatutárne fondy a ostatné fondy podľa rozhodnutia účtovnej jednotky.

1.6 Výsledok hospodárenia minulých rokov

Seneši, (2016) uvádza, že najvyšší orgán obchodnej spoločnosti a teda účtovnej jednotky rozhoduje o usporiadaní neuhradenej straty alebo o rozdelení nerozdeleného zisku. Zisk sa v súvahe vykazuje kladnou hodnotou. Zisk môže byť použitý na zvýšenie ZI, môžu byť z neho vytvorené fondy zo zisku, môže sa ponechať ako nerozdelený zisk minulých rokov, prípadne sa môže rozdeliť medzi spoločníkov. Strata sa v súvahe vykazuje so zápornou hodnotou. Strata môže zostať ako neuhradená strata minulých rokov alebo môže byť usporiadaná úhradou od spoločníkov, či iným spôsobom, prípadne môže byť usporiadaná zo zákonného rezervného fondu alebo znížením ZI (no nie znížením ZI pod minimum stanovené zákonom).

Neuhradená strata a nerozdelený zisk minulých účtovných období sa môžu prenášať do budúcich rokov. Spolu tvoria výsledok hospodárenia minulých rokov.

1.7 Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení

Podľa Senešiho, (2016) je rozdielom výnosov a nákladov možné vypočítať výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia. Výsledkom hospodárenia je zisk v takom prípade, keď sú výnosy vyššie ako náklady. Keď sú výnosy nižšie ako náklady, výsledkom hospodárenia je strata.

1.8 Optimálna štruktúra vlastného imania

Podľa Siváka - Mikócziovej (2009) je stanovenie optimálnej štruktúry vlastného imania účtovnej jednotky ako jeden z kľúčových problémov finančného riadenia podniku už veľmi dlhé obdobie v centre pozornosti modernej teórie podnikových financií. UJ získava

dlhodobé finančné prostriedky, ktoré potrebuje na financovanie svojej činnosti a ďalšieho rozvoja z rôznych zdrojov.

Keď nerátame vnútorné zdroje financovania, čiže nerozdelený zisk a rezervy, je mnoho iných foriem financovania z vonkajších zdrojov. Medzi vonkajšie zdroje financovania patria napríklad dlhodobé úvery, kmeňové akcie, fixné úročené dlhopisy, ale aj iné finančné nástroje s prvkami akciového aj cudzieho kapitálu.

Optimalizácia VI sa dá pre existenciu rôznych foriem finančných zdrojov považovať za pomerne zložitú a komplexnú problematiku.

Väčšina modelov, ktoré sa zaoberajú touto problematikou sa zameriava predovšetkým na určenie optimálneho pomeru cudzieho a vlastného kapitálu. Tieto modely sú zamerané predovšetkým na a.s., no mnohé teoretické poznatky sa dajú aplikovať aj na ostatné UJ.

Sivák – Mikócziová, (2009) uvádzajú, že o optimálnom pomere vlastného a cudzieho kapitálu môžeme uvažovať len v prípade keď rentabilita aktív dlhodobo prevyšuje nominálnu úrokovú mieru. Nominálnou úrokovou mierou rozumieme percentuálnu hodnotu, ktorá predstavuje časť z hodnoty dlhu, ktorú musí dlžník spolu s požičanou sumou zaplatiť veriteľovi. Ak to tak nie je, pre UJ je výhodnejšie financovanie z vlastných zdrojov. Cudzí kapitál, je teda pre UJ výhodný len v prípade, že náklady na jeho získanie sú nižšie ako predpokladané výnosy z aktív, na financovanie ktorých sa mal tento cudzí kapitál použiť.

Podľa Siváka - Mikócziovej (2009) existuje niekoľko teoretických modelov na určovanie optimálnej štruktúry vlastného imania:

- Klasické modely
- Model Modiglianiho a Millera (MM model)
- Kompromisný model
- Modely založené na asymetrii informácií

My sa budeme venovať posledným dvom, pretože sú v súčasnosti považované za teórie, ktoré najlepšie vystihujú finančné správanie účtovných jednotiek.

1.8.1 Kompromisný model

Podstata kompromisného modelu spočíva v analýze vzťahu medzi trhovou hodnotou a kapitálovou štruktúrou UJ, a to na základe porovnávania výhod a nevýhod cudzieho kapitálu.

Základný kompromisný model hovorí, že cudzí kapitál je pre UJ výhodný, aj preto, že úroky sú daňovo odpočítateľné. Avšak hovorí aj o tom, že so zvyšovaním cudzieho kapitálu sa zvyšuje aj pravdepodobnosť vzniku finančných ťažkostí.

Miera zadlženosti by mala byť na úrovni, pri ktorej krivka priemerných nákladov kapitálu dosahuje minimum. V tomto prípade je považovaná zadlženosť za optimálnu.

Kompromisný model taktiež hovorí, že pre každú UJ existuje optimálna štruktúra VI, pri ktorej je trhovú hodnotu podniku maximálna. Optimálny podiel cudzieho a vlastného kapitálu vieme stanoviť na základe porovnania výhod a nevýhod cudzieho kapitálu. Tento model však nedokáže presne určiť optimálnu štruktúru VI, keďže jednotlivé výhody a nevýhody cudzieho kapitálu sa nedajú globálne kvantifikovať pre všetky UJ. (Sivák a Mikócziová, 2009)

1.8.2 Model založený na asymetrii informácií – teória hierarchického poriadku

Model založený na asymetrii informácií predpokladá, že manažéri sú o vnútropodnikovej situácii lepšie informovaní ako investori. Teória hierarchického poriadku je alternatívou ku kompromisnému modelu, avšak má tiež svoje nedostatky. Jednou z nich je, že neumožňuje vysvetliť všetky aspekty finančného rozhodovania UJ.

Teória využíva asymetriu informácií medzi investormi a manažermi. UJ nestanovuje svoju cieľovú kapitálovú štruktúru, ale využíva finančné zdroje v určitom hierarchickom poriadku. Táto teória vychádza z dvoch predpokladov o správaní manažérov UJ. Prvým je, že manažéri majú o investičných príležitostiach a výnosnosti podniku lepšie informácie ako potencionálni investori. Druhým je, že manažéri konajú v záujme existujúcich akcionárov. Akcionári sú zároveň pasívni, takže neprispôsobujú svoje portfólio finančným a investičným rozhodnutiam účtovnej jednotky. Pri financovaní nových investícií podľa teórie hierarchického poriadku UJ preferujú interné zdroje financovania. V rámci externých zdrojov uprednostňujú cudzí kapitál pred vlastným. (Sivák - Mikócziová, 2009)

Aj keď sa teória hierarchického poriadku a kompromisný model často uvádzajú ako alternatívne teórie, nemusia sa navzájom vylučovať. UJ môže získavať z krátkodobého hľadiska finančné zdroje podľa určitého preferenčného poriadku, no z dlhodobého hľadiska môže mať snahu dosiahnuť určitú cieľovú štruktúru vlastného imania.

Optimálna štruktúra VI sa môže časom meniť. UJ by sa mala preto pravidelne zaujímať o svoju cieľovú optimálnu štruktúru a prispôsobovať sa aktuálnej situácii. Dosiahnutie optimálnej štruktúry VI je dynamickým procesom, ktorý je ovplyvňovaný rôznymi vnútornými aj vonkajšími skutočnosťami.

1.9 Vykazovanie vlastného imania v účtovnej závierke

Šlosárová, (2018) uvádza, že účtovná závierka je dôležitým zdrojom informácií pre rôznych používateľov, ktorí tieto informácie môžu použiť pri rozhodovaní sa vo vzťahu ku konkrétnej účtovnej jednotke. Účtovná závierka musí poskytovať verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, a taktiež aj o finančnej situácii účtovnej jednotky. Pre používateľov, ktorý využívajú prezentované informácie z účtovnej závierky, musia byť tieto informácie užitočné. Medzi základnú vlastnosť užitočnosti informácií pre používateľov patrí relevantnosť informácií. Informácia prezentovaná v účtovnej závierke je pre používateľa relevantná, keď mu pomáha odstraňovať neistotu pri prijímaní rozhodnutí. Túto funkciu splňuje v prípade, že má rozhodujúci vplyv na jeho schopnosť rozhodovať sa o budúcich udalostiach alebo mu potvrdzuje to, čo už očakával, prípadne slúži na opravu, respektíve úpravu jeho očakávaní.

Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o účtovníctve) je účtovná závierka „*štruktúrovaná prezentácia skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, poskytovaná osobám, ktoré tieto informácie využívajú (ďalej len „používatelia“)*. Účtovná jednotka zostavuje účtovnú závierku v prípadoch ustanovených týmto zákonom v štruktúre, ktorá nadväzuje na sústavu účtovníctva používanú v účtovnej jednotke. Účtovná závierka tvorí jeden celok“.

V sústave podvojného účtovníctva okrem všeobecných náležitostí účtovnú závierku tvorí súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky.

Štruktúra výkazu s názvom „súvaha“ názvom „výkaz ziskov a strát“ a názvom „poznámky“ je predpísaná, a je uvedená v opatreniach MF SR:

- Pre malé účtovné jednotky v opatrení Ministerstva financií Slovenskej republiky z 3. decembra 2014 č. MF/23378/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky.
- Pre mikro účtovné jednotky v opatrení Ministerstva financií Slovenskej republiky z 11. decembra 2013 č. MF/15464/2013-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky v znení opatrenia z 24. septembra 2014 č. MF/18008/2014-74 Pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu v opatrení Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 6. decembra 2017č.

MF/14770/2017-74, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 3. decembra 2014 č. MF/23377/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu v znení opatrenia z 2. decembra 2015 č. MF/19926/2015-74

1.9.1 Súvaha

Hercegová, (2007) uvádza, že účtovný výkaz v ktorom sa vykazujú informácie o majetku, záväzkoch a o rozdiely majetku a záväzkoch, teda o vlastnom imaní účtovnej jednotky za účtovné obdobie a bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie sa nazýva súvaha. Na strane pasív v súvahe sa nachádzajú informácie o celkovej výške vlastného imania spolu so záväzkami a časovým rozlíšením výdavkov a výnosov. Členenie súvahy malej a veľkej účtovnej jednotky je ukázané v Tabuľke 1.

Tabuľka 1. Vykazovanie vlastného imania, záväzkov a časového rozlíšenia výdavkov a výnosov vertikálnou štruktúrou súvahy malej a veľkej UJ

STRANA PASÍV	
SPOLU VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY	
A	VLASTNÉ IMANIE
A.I	ZÁKLADNÉ IMANIE
A.II	EMISNÉ ÁŽIO
A.III	OSTATNÉ KAPITÁLOVÉ FONDY
A.IV	ZÁKONNÉ REZERVNÉ FONDY
A.V	OSTATNÉ FONDY ZO ZISKU
A.VI	OCEŇOVACIE ROZDIELY Z PRECENENIA
A.VII	VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA MINULÝCH ROKOV
A.VIII	VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA ZA ÚČTOVNÉ OBDOBIE
B	ZÁVÄZKY
B.I	DLHODOBÉ ZÁVÄZKY
B.II	DLHODOBÉ REZERVY
B.III	DLHODOBÉ BANKOVÉ ÚVERY
B.IV	KRÁTKODOBÉ ZÁVÄZKY
B.V	KRÁTKODOBÉ REZERVY

B.VI	BEŽNÉ BANKOVÉ ÚVERY
B.IV	KRÁTKODOBÉ FINANČNÉ VÝPOMOCI
C	ČASOVÉ ROZLIŠENIE
C.I	VÝDAVKY BUDÚCICH OBDOBÍ DLHODOBÉ
C.II	VÝDAVKY BUDÚCICH OBDOBÍ KRÁTKODOBÉ
C.III	VÝNOSY BUDÚCICH OBDOBÍ DLHODOBÉ
C.IV	VÝNOSY BUDÚCICH OBDOBÍ KRÁTKODOBÉ

Zdroj: Vlastné imanie obchodných spoločností – vlastné spracovanie tabuľky

Rozlišuje sa horizontálna a vertikálna forma súvahy:

Forma = formálne usporiadanie súvahových položiek.

1) Horizontálna forma vychádza z bilančnej rovnice, ktorá je rozšírená do tvaru:

- $MAJETOK = VLASTNÉ IMANIE + ZÁVÄZKY$
- vykazuje sa oddelene majetok a oddelene zdroje majetku
- vyčísľuje celkovú sumu majetku a celkovú sumu vlastného imania a záväzkov

2) Vertikálna forma vychádza z modifikovanej rozšírenej bilančnej rovnice tvaru:

- $VLASTNÉ IMANIE = MAJETOK - ZÁVÄZKY$
- neobsahuje celkovú sumu majetku a celkovú sumu vlastného imania a záväzkov

V Slovenskej republike zostavujú podnikatelia súvahu v horizontálnej forme.

1.9.2 Výkaz ziskov a strát

Výkaz ziskov a strát informuje o neúspešnosti alebo úspešnosti činnosti účtovnej jednotky. Vysvetľuje tvorbu výsledku hospodárenia a poskytuje informácie o výnosnosti činnosti účtovnej jednotky.

Pojmy viažuce sa na výkaz ziskov a strát sú výnosy, náklady a výsledok hospodárenia.

Výnosom sa rozumie zvýšenie ekonomických úžitkov UJ v účtovnom období, ktoré sa dá spoľahlivo oceniť. Nákladom sa rozumie zníženie ekonomických úžitkov UJ v účtovnom období, ktoré sa dá spoľahlivo oceniť. Výsledok hospodárenia je ocenený výsledný efekt činnosti účtovnej jednotky dosiahnutý v účtovnom období. Forma prezentovania výsledkových položiek je znázornená v Tabuľke 2.

Tabuľka 2. Výkaz ziskov a strát

Výkaz ziskov a strát

Náklady	Výnosy
Čistý obrat (časť účtovej triedy 6 podľa zákona o účtovníctve)	
Náklady na hospodársku činnosť spolu	Výnosy z hospodárskej činnosti spolu
Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti (+-)	
Výnosy z hospodárskej činnosti - náklady na hospodársku činnosť	
Pridaná hodnota (výpočet)	
Náklady na finančnú činnosť spolu	Výnosy z finančnej činnosti spolu
Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti (+-)	
(výnosy z finančnej činnosti - náklady na finančnú činnosť)	
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením (+-)	
(VH z hospodárskej činnosti + VH z finančnej činnosti)	
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení (+-)	
[Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením (+-) daň z príjmov (+-) prevod podielov na VH spoločníkom]	

Zdroj: https://www.mfsr.sk/files/archiv/priloha-stranky/3697/74/Vykaz_ziskov_a_strat_2011.pdf- vlastné spracovanie tabuľky

1.9.3 Poznámky

Poznámky sú rozširujúce informácie týkajúce sa VI, ktoré sa uvádzajú v účtovnej závierke. Majú vysvetľujúci charakter. Podľa finančnej správy Slovenskej republiky sa informácie, pre ktoré má účtovná jednotka obsahovú náplň vypisujú do poznámok. Tabuľky s vyplnenými číselnými údajmi sa začleňujú v textovej časti poznámok. Poznámky musia byť vypracované samostatne účtovnou jednotkou podľa požiadaviek na ich zostavenie v uvedených prílohách k opatreniam pre zostavenie účtovnej závierky a zároveň musia spĺňať podmienky konkrétnej UJ.

Poznámky obsahujú podľa Zákona o účtovníctve (§ 18 ods. 5):

- informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú údaje v súvahe a vo výkaze ziskov a strát, prípadne ďalšie výkazy (okrem súvahy a výkazu ziskov a strát) a údaje, ktoré ich vysvetľujú a dopĺňajú,
- informácie, ktoré sa týkajú použitia účtovných zásad a účtovných metód,
- ďalšie informácie podľa požiadaviek zákona o účtovníctve,
- informácie o skutočnostiach, ktoré ku dňu, ku ktorému účtovná jednotka zostavuje účtovnú závierku, nevykazuje v ostatných súčiastiach účtovnej

závierky, ale ich dôsledky menia významným spôsobom pohľad na finančnú situáciu účtovnej jednotky.

Poznámky sa zostavujú tak, aby informácie v nich boli pre používateľa užitočné, významné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé.

1.10 Účtovná jednotka v kríze

Podľa § 67a zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka je účtovná jednotka v kríze *„ak je v úpadku alebo jej úpadok hrozí. Za spoločnosť v kríze sa považuje aj spoločnosť v čase od jej zrušenia do vstupu do likvidácie. Spoločnosti hrozí úpadok, ak pomer vlastného imania a záväzkov je menej ako 8 ku 100.“*

Sivák – Mikócziová, (2009) uvádzajú, že začínajúca kríza UJ sa nemusí prejavíť navonok okamžite. Veľmi dôležitým je, aby sa UJ vysporiadala s potenciálnou krízou skôr ako sa začne prejavovať. UJ sa začína prejavovať ako v kríze, keď nie je schopná v dohodnutej dobe splatnosti uhrádzať svoje záväzky voči obchodným partnerom a veriteľom. Tento stav sa nazýva platobná neschopnosť. Opakom platobnej neschopnosti je platobná schopnosť.

„Právnická osoba je platobne neschopná, ak nie je schopná plniť 30 dní po lehote splatnosti aspoň dva peňažné záväzky viac ako jednému veriteľovi. Za jednu pohľadávku pri posudzovaní platobnej schopnosti dlžníka sa považujú všetky pohľadávky, ktoré počas 90 dní pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu pôvodne patrili len jednému veriteľovi.“ (§ 3 ods. 2 zákon č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov).

Ďalší prejavom začínajúcej krízy je predĺženosť. Nastáva vtedy, keď je objem záväzkov vyšší ako je skutočná hodnota majetku. UJ by v tomto prípade nebola schopná v priebehu likvidácie v plnej miere uhradiť všetky svoje záväzky.

Predĺžený je ten, kto *„má viac ako jedného veriteľa a hodnota jeho záväzkov presahuje hodnotu jeho majetku. Pri stanovení hodnoty záväzkov a hodnoty majetku sa vychádza z účtovníctva alebo z hodnoty určenej znaleckým posudkom, ktorý má pred účtovníctvom prednosť a prihliadne sa aj na očakávateľné výsledky ďalšej správy majetku. Do sumy záväzkov sa nezapočítava suma záväzkov, ktoré sú spojené so záväzkom podriadenosti, 1a) ani suma záväzkov, ktoré by sa v konkurze uspokojovali v poradí ako podriadené pohľadávky.“* (§ 3 ods. 3 zákon č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov).

Príčiny začínajúcej krízy môžu byť vnútropodnikové alebo môže ísť o vonkajšie príčiny. Vznik krízy zvyčajne nie je zapríčinený len jedným faktorom, ale zväčša ide o kombináciu viacerých faktorov.

2 Cieľ práce

Vlastné imanie má veľký vplyv na fungovanie a rozvoj účtovnej jednotky. Je ukazovateľom finančnej stability obchodnej spoločnosti.

Na vlastné imanie sa kladie veľký dôraz, pretože môže slúžiť aj ako ukazovateľ smeru účtovnej jednotky. Pre potenciálnych investorov môže slúžiť vlastné imanie s jeho položkami, ako dôležitý ukazovateľ pomocou ktorého sa rozhodnú o vložení svojich finančných prostriedkov do účtovnej jednotky.

Hlavným cieľom bakalárskej práce je pokúsiť sa pomocou porovnávania viacerých účtovných jednotiek určiť optimálnu štruktúru vlastného imania vybranej účtovnej jednotky.

Čiastkové ciele:

- ❖ Predstavenie profilu vybranej účtovnej jednotky,
- ❖ Priblíženie štruktúry vlastného imania účtovnej jednotky,
- ❖ Analýza niektorých pomerových finančných ukazovateľov,
- ❖ Opísanie výsledkov hospodárenia,
- ❖ Porovnanie nami skúmanej hlavnej účtovnej jednotky oproti konkurenčným účtovným jednotkám.

Na vyriešenie problematiky sme potrebné informácie získali pomocou dostatočného množstva údajov z rôznych zdrojov. Dohľadali a našťudovali sme si rôzne knižné zdroje, odborné články, zákony a publikácie ktoré sa zaoberajú riešením danej problematiky. Ďalej sme si našťudovali právne predpisy, nariadenia a dodatky platné v Slovenskej republike, ale taktiež sme aj medzinárodné právne predpisy, ktoré majú vplyv na účtovníctvo na území Slovenska.

3 Metodika práce a metody skúmania

Skúmané účtovné jednotky sú:

- GRANDOPTICAL SLOVAKIA s.r.o.
- FOKUS očná optika a.s.
- MANIA International s.r.o.
- Luxury Eyewear s.r.o.

Informácie o vlastnom imaní pochádzajú z individuálnych účtovných závierok účtovných jednotiek, ktorých hlavným predmetom činnosti je predaj dioptrických a slnečných okuliarov. Údaje sú prevzaté z verejnej časti registra účtovných závierok spoločností a z „Finančné a právne dáta o firmách na jednom mieste | FinStat.sk.“

Pri vypracovaní bakalárskej práce sú použité nasledujúce metódy:

- metóda selekcie - použitá pri výbere literárnych zdrojov, zbere vstupných údajov a pri výbere vhodných ukazovateľov,
- komparácia - uskutočňovaná v časovom rade analyzovaných účtovných jednotiek v rokoch 2017-2020

Súčasťou bilančnej analýzy sú pomerové ukazovatele, pomocou ktorých hodnotíme majetkovú, finančnú a výnosovú situáciu skúmanej účtovnej jednotky.

Pomerové finančné ukazovatele rozdeľujeme do viacerých skupín, v závislosti od toho, z ktorých účtovných údajov vychádzajú, a na ktoré znaky hospodárenia sa orientujú.

V bakalárskej práci sú použité tieto pomerové ukazovatele:

- ❖ ukazovatele zadlženosti
 - Celková zadlženosť,
 - Ukazovateľ samofinancovania.
- ❖ ukazovatele rentability
 - Rentabilita vlastného imania – ROE,
 - Rentabilita celkových vložených prostriedkov (majetku) – ROA.

4 Výsledky práce a diskusia

Obsahom kapitoly je opísanie profilu vybranej účtovnej jednotky, analýza štruktúry vlastného imania a analýza finančnej situácie účtovnej jednotky. Najčastejšou metódou pre analyzovanie finančnej situácie účtovnej jednotky sú finančné pomerové ukazovatele. Táto metóda vznikla začiatkom 20. storočia v USA a dnes je najpoužívanějšíou metódou finančnej analýzy účtovných jednotiek.

4.1 Profil spoločnosti GRANDOPTICAL SLOVAKIA, s.r.o.

Účtovná jednotka GrandOptical bola založená v roku 2008 v meste Bratislava. GrandOptical je súčasťou medzinárodnej siete GrandVision, ktorá v oblasti očnej optiky a starostlivosti o zrak patrí k najväčším prevádzkovateľom na svete a pôsobí v mnohých krajinách.

Podľa SK NACE sa účtovná jednotka zaoberá maloobchodom s novým tovarom v špecializovaných predajniach, podľa účtovnej závierky a Štatistického úradu SR.

Predmetom podnikania účtovnej jednotky je:

- kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod)
- alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod),
- prenájom nehnuteľností, bytových a nebytových priestorov spojený s poskytovaním základných služieb spojených s prenájomom
- očná optika.

V tabuľke 3 sa nachádzajú niektoré z finančných ukazovateľov účtovnej jednotky GrandOptical SLOVAKIA s.r.o.

Tabuľka 3: Vybrané finančné ukazovatele účtovnej jednotky GrandOptical

Základné finančné ukazovatele GRANDOPTICAL SLOVAKIA s.r.o.	
Rok	2020
Celkové výnosy	3 515 938 eur
Zisk	35 594 eur
Aktíva	1 022 687 eur
Vlastné imanie	614 205 eur
Celková zadlženosť	39,94%
Návratnosť aktív	3,48%
Hrubá marža	38,09%

Zdroj: <https://www.finstat.sk/44354355> - vlastné spracovanie

Z tabuľky 3 môžeme vyčítať, že za rok 2020 dosahovali celkové výnosy účtovnej jednotky 3 515 938 eur, zisk mala účtovná jednotka na úrovni 35 594 eur, jej aktíva boli vo výške 1 022 687 eur. Vlastné imanie, ktoré je hlavným predmetom bakalárskej práce, dosahovalo v roku 2020 sumu 614 205 eur. Celková zadlženosť bola na úrovni 39,94% a návratnosť aktív bol na úrovni 3,48%.

Zákon č. 431/2002 Z. z. Zákon o účtovníctve ustanovuje účtovnej jednotke GrandOptical účtovať v sústave podvojného účtovníctva.

V tabuľke 4 sú uvedené údaje týkajúce sa vlastného imania účtovnej jednotky GrandOptical v priebehu rokov 2017 až 2020.

Tabuľka 4: Štruktúra vlastného imania účtovnej jednotky GrandOptical

Štruktúra vlastného imania účtovnej jednotky GRANDOPTICAL SLOVAKIA, s.r.o.				
Pasíva	2020	2019	2018	2017
Spolu vlastné imanie a záväzky	1 022 687,00 €	1 053 181,00 €	1 081 862,00 €	981 488,00 €
Vlastné imanie	614 205,00 €	578 611,00 €	542 078,00 €	578 197,00 €
Základné imanie súčet	5 000,00 €	5 000,00 €	5 000,00 €	5 000,00 €
Ostatné kapitálové fondy	1 994 350,00 €	1 994 350,00 €	1 994 350,00 €	1 994 350,00 €
Výsledok hospodárenia minulých rokov	-1 420 739,00 €	-1 457 272,00 €	-1 421 153,00 €	-1 541 165,00 €
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení	35 594,00 €	36 533,00 €	-36 119,00 €	120 012,00 €
Záväzky	406 482,00 €	474 570,00 €	539 784,00 €	403 291,00 €
Dlhodobé rezervy	9 123,00 €	8 744,00 €	4 179,00 €	3 071,00 €
Krátkodobé záväzky súčet	324 458,00 €	369 661,00 €	441 619,00 €	299 022,00 €
Krátkodobé rezervy	72 839,00 €	96 132,00 €	92 457,00 €	90 956,00 €

Zdroj: <https://registeruz.sk/cruz-public/domain/financialreport/show/7745986/551> - vlastné spracovanie tabuľky

Z tabuľky číslo 4 vieme vyčítať množstvo informácií týkajúcich sa vlastného imania. Prvý údaj z tabuľky 4 nám ukazuje súčet vlastného imania a záväzkov spolu. Vidíme, že UJ GrandOptical v roku 2017 dosahovala najmenšiu hodnotu tohto údaje v sume 981 488 eur.

V roku 2018 došlo k najvýraznejšej zmene, o takmer 100 000 eur smerom nahor, na hodnotu 1 081 862 eur. Účtovnej jednotke GrandOptical po roku 2018 vlastné imanie a záväzky spolu klesali na úrovne 1 053 181 eur v roku 2019 a 1 022 687 eur v roku 2020.

Veľmi dôležité je pozeráť sa osobitne na vlastné imanie a osobitne na záväzky. Môže nám to pomôcť lepšie pochopiť jednotlivé prvky vlastného imania a jednotlivé prvky záväzkov.

Vlastné imanie je ukazovateľom finančnej stability účtovnej jednotky a predstavuje vlastné zdroje krytia majetku účtovnej jednotky. Výška vlastného imania v roku 2017 dosahovala hodnotu 578 197 eur, v roku 2018 táto hodnota klesla na 542 078 eur. V roku 2019 opäť stúpila na hodnotu podobnú z roku 2017 a to hodnotu 578 611 eur. V roku 2020 vykázala UJ GrandOptical najvyššiu hodnotu spomedzi skúmaných účtovných období a to výšku vlastného imania v sume 614 205 eur.

Ďalším veľmi dôležitým údajom sú už spomínané záväzky. Záväzok je existujúca povinnosť účtovnej jednotky, ktorá vznikla z minulých udalostí, je pravdepodobné, že v budúcnosti zníži ekonomické úžitky účtovnej jednotky. Záväzky sa vypočítajú ako súčet dlhodobých rezerv plus súčet krátkodobých záväzkov spolu plus súčet krátkodobých rezerv. Výška záväzkov účtovnej jednotky v priebehu sledovaných období nevykazovala veľké zmeny. V roku 2017 dosiahla hodnotu 403 291 eur. O rok neskôr v roku 2018 sa hodnota záväzku zvýšila na hodnotu 539 784 eur. V roku 2019 klesla na hodnotu 474 570 eur a v poslednom sledovanom období 2020 dosiahla hodnotu 406 482 eur, čo je hodnota podobná hodnote z roku 2017.

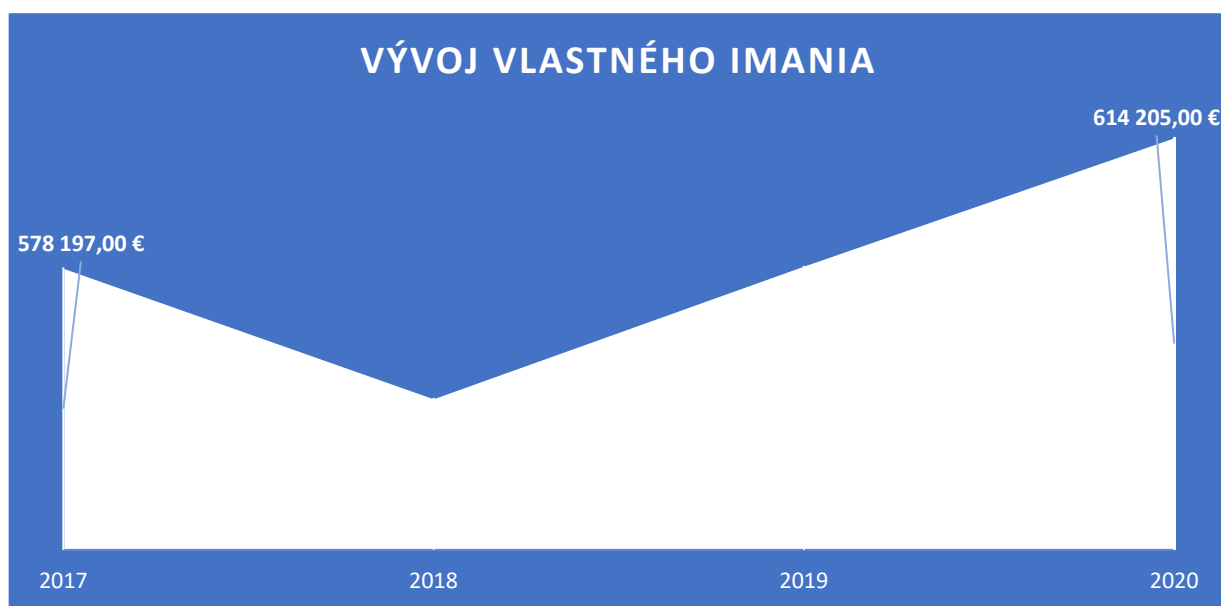
Z tabuľky 4 môžeme vyčítať, že hodnota základného imania zostala celé sledované obdobie nezmenená a dosahovala hodnotu 5 000 eur, nezmenená hodnota bola aj pre ostatné kapitálové fondy, a to vo výške 1 994 350 eur.

Výsledok hospodárenia minulých rokov predstavuje počas celej doby skúmania záporné hodnoty, t.j. vykazuje stratu. V roku 2017 VH z minulých rokov predstavoval -1 541 165 eur, v roku 2018 -1 421 153 eur, v roku 2019 -1 457 272 eur a v poslednom sledovanom období 2020 bola hodnota VH minulých rokov -1 420 739 eur.

Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení však väčšinou predstavoval zisk. V roku 2017 vykázala účtovná jednotka najvyšší zisk v sume 120 012 eur, no v roku 2018 vykázala UJ stratu v sume -36 119 eur. Rok 2019 predstavoval pre účtovnú jednotku opäť zisk a to v sume 36 533 eur a za rok 2020 bola UJ v zisku 35 594 eur.

V grafe 1, môžeme vidieť vývoj vlastného imania účtovnej jednotky GrandOptical za obdobia 2017 až 2020.

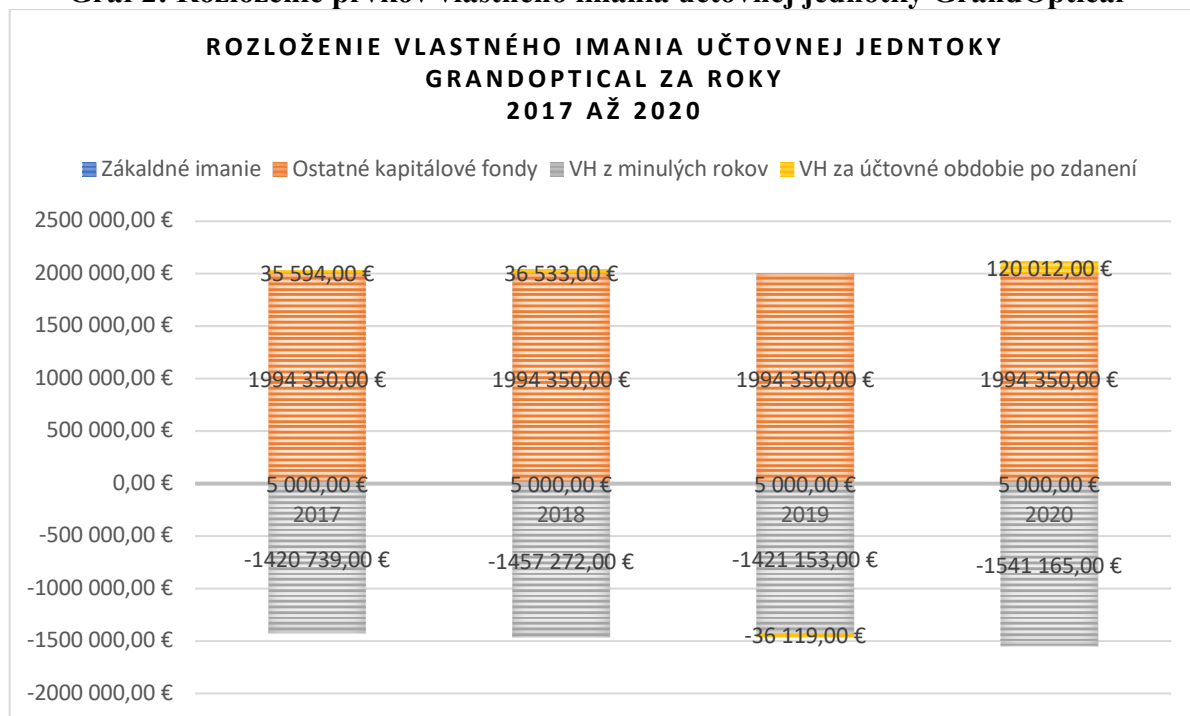
Graf 1: Vývoj vlastného imania účtovnej jednotky GrandOptical

Zdroj: <https://www.finstat.sk/44354355/suvaha?as=2014> - vlastné vypracovanie grafu

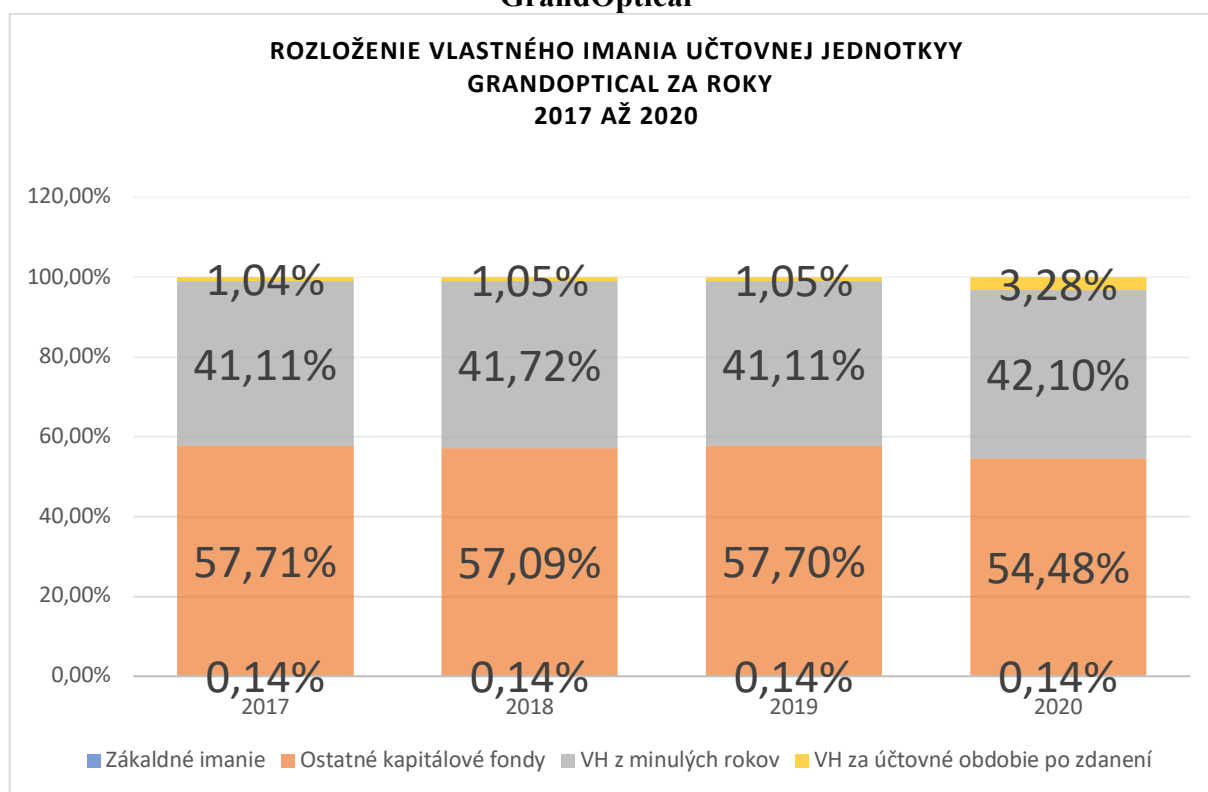
Podľa grafu 1 vieme, že vlastné imanie analyzovanej účtovnej jednotky predstavovalo v roku 2017 hodnotu 578 tisíc €, v roku 2018 hodnota klesla na 542 tisíc eur, v roku 2019 vzrástla na 578 tisíc eur a v poslednom sledovanom období v roku 2020 sa hodnota vzrástla na 614 tisíc eur.

Graf 2: Rozloženie prvkov vlastného imania účtovnej jednotky GrandOptical

Zdroj: <https://www.finstat.sk/44354355> – vlastné spracovanie grafu

Graf 3: Percentuálne rozloženie prvkov vlastného imania účtovnej jednotky GrandOptical

Vlastné spracovanie grafu.

Ako môžeme vidieť v grafe 2 a grafe 3, v roku 2017 tvorilo základné imanie približne 0,14% z celkového vlastného imania a predstavovalo sumu 5 000 eur. Základné imanie sa počas celej doby sledovania nezmenilo. VH z minulých rokov predstavoval -1 420 739 eur. VH za bežné účtovné obdobie dosiahol v tomto roku hodnotu 35 594 eur a tvoril približne 1,04% podiel na tvorbe vlastného imania.

V roku 2018 sa znížila hodnota VI na 542 078 €. Základné imanie v tomto roku predstavovalo opäť hodnotu približne 0,14% z celkového VI. VH z minulých rokov vzrástol a predstavuje -1 421 153 €. VH za bežné účtovné obdobie dosiahol v tomto sledovanom roku hodnotu 36 533 eur a tvorí približne 1,05% hodnoty vlastného imania.

V roku 2019 sa zvýšila hodnota VI na 578 tisíc €. Základné imanie v tomto roku predstavovalo približne 0,14% z celkového VI. VH z minulých rokov klesol a predstavuje -1 457 272 €. VH za bežné účtovné obdobie dosiahol v tomto roku stratu vo výške -36 119 eur.

V roku 2020 sa hodnota vlastného imania zvýšila na sumu približne 614 tisíc €. Základné imanie v tomto roku predstavovalo 0,14% z celkového VI. VH z minulých rokov predstavoval sumu -1 541 165€. VH za bežné účtovné obdobie po zdanení dosiahol v tomto roku hodnotu 120 012 €, čo predstavuje vysoký nárast zisku oproti roku 2019.

4.2 Rentabilita vlastného imania – ROE (angl. Return on Equity)

Rentabilitu vlastného imania pozorujeme, pretože je to pomerový ukazovateľ, ktorý sa priamo meria pomocou výšky vlastného imania. ROE vypovedá o zhodnotení vlastného imania, ktorý do podnikania vložila vlastníci účtovnej jednotky. Zvyčajne sa porovnáva s úrokom, ktorý by tento vlastník získal pri investovaní jeho kapitálu do banky alebo do iných investícií.

$$\text{ROE} = (\text{Účtovný zisk} / \text{Vlastné imanie}) * 100$$

$$\text{ROE} = (35\,594 / 614\,205) * 100$$

Tabuľka 5: Rentabilita vlastného imania GrandOptical

Rok	Účtovný zisk (suma v eur)	Vlastné imanie (suma v eur)	ROE
2017	120 012	578 197	20,76%
2018	-36 119	542 078	-6,66%
2019	36 533	578 611	6,31%
2020	35 594	614 205	5,80%

Zdroj: <https://www.finstat.sk/44354355> - vlastné vypracovanie tabuľky

Z výstupov ukazovateľa rentability vlastného imania v tabuľke 5 je možné vidieť vývoj návratnosti vlastného imania účtovnej jednotky GrandOptical. V roku 2017 bola návratnosť vložených investícií do účtovnej jednotky 20,76%. V ďalšom účtovnom období, teda v roku 2018 došlo k prepadu investície na zápornú hodnotu -6,66%. V roku 2019 sa účtovná jednotka začala zlepšovať a jej zhodnotenie vkladov sa opäť dostalo do kladných čísiel na hodnotu 6,31%, avšak zhodnotenie vkladov bolo horšie o 14,45% oproti roku 2017. V poslednom uvedenom vykazovanom období 2020 účtovná jednotka mierne klesla oproti hodnotám z roku 2019, a to o 0,51% na hodnotu 5,80%.

Interpretácia hodnoty ROE za rok 2020 je nasledovná: V roku 2020 bolo z jedného eura vlastných zdrojov vyprodukovaných približne 6 centov zisku. Keďže v roku 2020 vykázala UJ kladný výsledok, aj napriek pandémie spôsobenej koronavírusom, je veľmi pravdepodobné, že aj nasledujúce účtovné obdobia, budú pre UJ vyzerat' optimisticky.

4.3 Rentabilita celkových vložených prostriedkov (majetku) – ROA (angl. Return on Assets)

Návratnosť aktív (ROA) je ukazovateľ toho, ako dobre účtovná jednotka využíva svoje aktíva, a to tak, že určuje, ako je účtovná jednotka rentabilná vzhľadom na jej celkové aktíva. Rentabilita celkových vložených prostriedkov sa najlepšie používa pri porovnaní

podobných účtovných jednotiek alebo pri porovnaní samotnej účtovnej jednotky s jej predchádzajúcou výkonnosťou.

$$ROA = (\text{Účtovný zisk} / \text{Stav majetku}) * 100$$

$$ROA = (35\,594 / 1\,022\,687) * 100$$

Tabuľka 6: Rentabilita celkových vložených prostriedkov GrandOptical

Rok	Účtovný zisk (suma v eur)	Majetok spolu (suma v eur)	ROA
2017	120 012	981 488	12,23%
2018	-36 119	1 081 862	-3,34%
2019	36 533	1 053 181	3,47%
2020	35 594	1 022 687	3,48%

Zdroj: <https://www.finstat.sk/44354355> - vlastné vypracovanie tabuľky

Z výstupov ukazovateľa ROA v tabuľke 6 je možné vidieť vývoj rentability celkových vložených prostriedkov účtovnej jednotky GrandOptical. V roku 2017 pripadalo na celkové aktíva účtovnej jednotky 12,23% zisku. V roku 2018 pripadalo na celkové aktíva ÚJ -3,34% zisku. V roku 2019 predstavovala úroveň ROA pre účtovnú jednotku 3,47% zisku a v poslednom sledovanom období 2020 bola hodnota ROA na úrovni 3,48% zisku.

4.4 Ukazovatele zadlženosti

Ukazovatele zadlženosti charakterizujú finančnú stabilitu alebo nestabilitu účtovnej jednotky. Zadlženosť označuje skutočnosť, že účtovná jednotka používa na financovanie svojej činnosti okrem vlastných zdrojov aj cudzie zdroje, t. j. dlhy. Tiež uvádza, aká je výška cudzích zdrojov v porovnaní s vlastnými zdrojmi financovania. Ukazovatele zadlženosti slúžia na monitorovanie štruktúry finančných zdrojov ÚJ. Podiel vlastného imania a cudzích zdrojov vyjadruje, aký podiel cudzích zdrojov sa podieľa na krytí majetku ÚJ. Podiel vlastného imania a cudzích zdrojov ovplyvňuje nie len finančnú stabilitu, ale aj rentabilitu vlastného imania. Vysoký podiel vlastného imania vytvára predpoklady pre väčšiu finančnú samostatnosť a stabilitu ÚJ. Vlastné imanie však môže byť pre ÚJ drahšie ako cudzie zdroje. VI môže byť pre ÚJ drahšie, pretože vlastníci väčšinou očakávajú väčšie zhodnotenie, ktoré sa vypláca vo forme dividend a z čistého zisku, po odrátaní daní. Pre požičané cudzie zdroje platíte úrok, ktorý sa dáva do nákladov. Aj keď cudzie zdroje môžu byť považované za lacnejšiu formu financovania, príliš veľký podiel môže ohroziť existenciu účtovnej jednotky. Príliš veľké zadlženie zvyšuje náklady na cudzie zdroje a účtovná jednotka sa stáva labilnejšou, vznikajú problémy s likviditou, pretože požičané prostriedky je nutné vrátiť aj s

úrokmi. Súbor ukazovateľov vypovedajúcich o zadlženosti je veľmi rozsiahly. Dva z mnohých ukazovateľov zadlženosti sú celková zadlženosť a stupeň samofinancovania.

Celková zadlženosť = (Cudzie zdroje / Majetok spolu)*100

Celková zadlženosť = (406 482 / 1 022 687)*100

Tabuľka 7: Ukazovateľ zadlženosti GrandOptical

Rok	Cudzie zdroje (suma v eur)	Majetok spolu (suma v eur)	Zadlženosť
2017	403 291	981 488	41,09%
2018	539 784	1 081 862	49,89%
2019	474 570	1 053 181	45,06%
2020	406 482	1 022 687	39,75%

Zdroj: <https://www.finstat.sk/44354355> - vlastné vypracovanie tabuľky

Odporúčaná hladina zadlženosti by sa mala pohybovať okolo hodnoty 50%. Z tabuľky 7 vyplýva, že v roku 2017 bol ukazovateľ celkovej zadlženosti pre GrandOptical nižší o 8,91% oproti ideálu. V roku 2018 bol na úrovni 49,89%, čo môže byť považované za optimálnu hladinu zadlženosti. Účtovná jednotka má z roka na rok menšiu zadlženosť, čo je z pohľadu veriteľov a stability dobrý signál.

Ukazovateľ samofinancovania = (Vlastné imanie / Majetok spolu)*100

Ukazovateľ samofinancovania = (614205 / 1022687)*100

Tabuľka 8: Stupeň samofinancovania GrandOptical

Rok	Vlastné imanie (suma v eur)	Majetok spolu (suma v eur)	Stupeň samofinancovania
2017	578 197	981 488	58,91%
2018	542 078	1 081 862	50,11%
2019	578 611	1 053 181	54,94%
2020	614 205	1 022 687	60,06%

Zdroj: <https://www.finstat.sk/44354355> - vlastné vypracovanie tabuľky

V účtovnej jednotke bol v každom účtovnom období stupeň samofinancovania nad hranicou 50%. Podľa tabuľky 8 mala účtovná jednotka GrandOptical v roku 2017 stupeň samofinancovania na úrovni 58,91%, v ďalšom účtovnom období 2018 klesla hodnota na 50,11%, čo je stále veľmi dobrá hodnota, ktorá sa môže považovať za optimálnu. V roku 2019 nastal opäť nárast samofinancovania na úroveň 54,94% a v nadchádzajúcom poslednom skúmanom období 2020 nastal opäť nárast o približne 5% na hodnotu 60,06%. Dôvodom pre väčší podiel samofinancovania účtovnej jednotky je, aby účtovná jednotka

nemusela byť odkázaná na cudzie zdroje krytia majetku. Aktuálny stav je vyhovujúci a môže byť dlhodobou pretrvávajúci.

Ukazovateľ zadlženosti + Ukazovateľ samofinancovania = 100%

4.5 Výsledok hospodárenia

Výsledok hospodárenia je jedným z najdôležitejších ukazovateľov pre účtovnú jednotku. Pomocou výsledku hospodárenia môžeme pozorovať, ako sa účtovnej jednotke darilo počas celého účtovného obdobia. Ak je výsledkom hospodárenia dlhodobá strata, môže to znamenať, že sa účtovná jednotka nachádza v kríze. Výsledok hospodárenia sa vypočíta ako rozdiel výnosov a nákladov. Zisk vznikne, ak sú výnosy vyššie ako náklady. Ak sú výnosy nižšie ako náklady, vznikne strata. Výsledok hospodárenia však nezohľadňuje povahu týchto nákladov a výnosov. Napríklad ak UJ vytvorí v danom roku zisk rozpustením rezerv z minulých rokov a po odpočítaní týchto rezerv z výpočtu je UJ za daný rok reálne v strate, tak zisk nevypovedá o reálnom prevádzkovom hospodárení spoločnosti za daný rok.

Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti =

= Výnosy z hospodárskej činnosti - Náklady na hospodársku činnosť

Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti za rok 2020 =

= 3 515 734 - 3 448 652

Tabuľka 9: Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti pre GrandOptical

Rok	Výnosy z hospodárskej činnosti (suma v eur)	Náklady na hospodársku činnosť (suma v eur)	Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti
2017	3 150 584	3 006 468	144 116,00 €
2018	3 269 372	3 281 106	-11 734,00 €
2019	3 766 360	3 679 583	86 777,00 €
2020	3 515 734	3 448 652	67 082,00 €

Zdroj: <https://www.finstat.sk/44354355> - vlastné vypracovanie tabuľky

Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením =

= VH z hospodárskej činnosti + VH z finančnej činnosti

Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením v roku 2020 =

= 67 082 + (-24 842)

Pomocou tabuľky 10 vieme sledovať výsledky hospodárenia účtovnej jednotky GrandOptical za roky 2017 až 2020.

Tabuľka 10: Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením pre GrandOptical

Rok	Z hospodárskej činnosti	Z finančnej činnosti	VH za účtovné obdobie pred zdanením
2017	144 116,00 €	-21 224,00 €	122 892,00 €
2018	-11 734,00 €	-21 505,00 €	-33 239,00 €
2019	86 777,00 €	-23 233,00 €	63 544,00 €
2020	67 082,00 €	-24 842,00 €	42 240,00 €

Zdroj: <https://www.finstat.sk/44354355> - vlastné vypracovanie tabuľky

Podľa tabuľky 10 výsledok hospodárenia účtovnej jednotky GrandOptical za účtovné obdobie pred zdanením dosahoval až na rok 2018 zisk. Môžeme jednoducho zhrnúť, že účtovná jednotka vykazuje dlhodobu zisk a vďaka tomu ju môžeme označiť za stabilnú účtovnú jednotku so stabilnou ziskovosťou. Účtovná jednotka dokázala vykázat zisk aj za rok 2020, ktorý bol výrazne negatívne ovplyvnený pandémiou koronavírusu. Môžeme preto zhodnotiť, že aj napriek celosvetovej pandémie si účtovná jednotka viedla veľmi dobre.

4.6 Prehľad konkurenčných účtovných jednotiek

Pre porovnanie ukazovateľov skúmanej účtovnej jednotky GrandOptical, môžeme použiť údaje od konkurencie v odvetví predaja slnečných a dioptrických okuliarov. Vybrali sme si konkurentov, ktorí majú najvyšší percentuálny podiel na trhu podľa nášho výskumu. Za najväčšiu konkurenciu môžeme považovať účtovné jednotky FOKUS očná optika, a.s.; MANIA International, s.r.o. a LuxuryEyewear, s.r.o..

4.6.1 ROE – Rentabilita vlastného imania konkurencie

Rentabilita vlastného imania, ako najdôležitejší pomerový ukazovateľ pre vlastné imanie účtovných jednotiek je prvým ukazovateľom, ktorý použijeme na porovnanie účtovných jednotiek. V tabuľke 11 sú zobrazené výsledky rentability vlastného imania vybraných účtovných jednotiek.

Tabuľka 11: Rentabilita vlastného imania konkurenčných účtovných jednotiek

Rentabilita vlastného imania FOKUS			
Rok	Účtovný zisk (suma v eur)	Vlastné imanie (suma v eur)	ROE
2017	-1 204,00	3 230 847,00	-0,04%
2018	-5 288,00	3 225 559,00	-0,16%
2019	-702 019,00	50 33 107,00	-13,95%
2020	-1 661 224,00	3 423 045,00	-48,53%
Rentabilita vlastného imania MANIA			
Rok	Účtovný zisk	Vlastné imanie	ROE

2017	65 556,00	427 918,00	15,32%
2018	219 750,00	647 668,00	33,93%
2019	198 213,00	845 881,00	23,43%
2020	-133 163,00	712 491,00	-18,69%
Rentabilita vlastného imania LuxuryEyewear			
Rok	Účtovný zisk	Vlastné imanie	ROE
2017	44 182,00	48 815,00	90,51%
2018	1 422,00	6 922,00	20,54%
2019	48 690,00	334 158,00	14,57%
2020	142 005,00	561 197,00	25,30%

Zdroj: <https://www.finstat.sk> – vlastné vypracovanie tabuľky

Podľa tabuľky 11 vieme, že FOKUS vykazoval hodnoty rentability vlastného imania každým rokom horšie. V roku 2017 mala hodnotu ROE na úrovni -0,04%, v roku 2018 na úrovni -0,16%, v nasledujúcom roku 2019 na úrovni -13,95% a v poslednom nami sledovanom období 2020 dosahuje úroveň ROE hodnotu -48,53%. UJ dlhodobo vykazuje klesajúce výsledky. Na základe týchto výsledkov je možné predpokladať negatívny vývin tejto účtovnej jednotky v budúcnosti.

MANIA vykazovala kolísavé hodnoty. V rokoch 2017 až 2019 vykazovala kladné hodnoty, pričom najlepšiu hodnotu vykázala v roku 2018 a to vo výške 33,93%. V poslednom sledovanom období 2020 však dosiahla najhorší výsledok a to vo výške -18,69%. Táto hodnota môže byť zapríčinená aj pandémiou, ktorá sa výrazne prejavovala v roku 2020.

LuxuryEyewear vykazoval hodnoty klesajúce od roku 2017 po rok 2019. Prekvapivo v roku 2020 sa zvýšili tieto hodnoty oproti predchádzajúcemu obdobiu z 14,57% na 25,30%, čo môže predstavovať optimistický pohľad smerom do budúcnosti účtovnej jednotky.

4.6.2 ROA – Rentabilita celkových vložených prostriedkov konkurencie

Rentabilitu celkových vložených prostriedkov môžeme považovať za veľmi dôležitý ukazovateľ, pre porovnanie účtovných jednotiek. V tabuľke 12 sa nachádzajú údaje rentability celkových vložených prostriedkov konkurenčných účtovných jednotiek za rok 2020.

Tabuľka 12: Rentabilita celkových vložených prostriedkov konkurencie za rok 2020

Názov konkurencie	ROA
FOKUS	-9,46%
MANIA	-9,98%

Luxury Eyewear	1,40%
----------------	-------

Zdroj: <https://www.finstat.sk> – vlastné vypracovanie tabuľky

Z tabuľky 12 vieme vyčítať nasledujúce informácie:

ROA účtovnej jednotky FOKUS predstavovala zápornú hodnotu -9,46%. ROA účtovnej jednotky MANIA predstavovala zápornú hodnotu -9,98%. ROA účtovnej jednotky Luxury Eyewear predstavovala hodnotu 1,40%. Tieto údaje sú dôležité a viac sa im venujeme v časti 4.7 Porovnanie GrandOptical s konkurenciou v roku 2020.

4.6.3 Ukazovateľ zadlženosti a samofinancovania konkurencie

Pomocou tabuľky 13 môžeme zistiť, aký stupeň samofinancovania a zadlženosti vykazovali konkurenčné účtovné jednotky za rok 2020.

Tabuľka 13: Samofinancovanie a zadlženosť konkurencie za rok 2020

Názov konkurencie	Samofinancovanie	Zadlženosť
FOKUS	19,50%	80,50%
MANIA	53,39%	46,61%
Luxury Eyewear	1,02%	98,08%

Zdroj: <https://www.finstat.sk> – vlastné vypracovanie tabuľky

Z tabuľky 13 vieme vyčítať nasledujúce informácie:

Zadlženosť účtovnej jednotky FOKUS predstavovala úroveň 80,50%, samofinancovanie bolo na úrovni 19,50%. Zadlženosť účtovnej jednotky MANIA predstavovala úroveň 46,61%, samofinancovanie bolo na úrovni 53,39%. Zadlženosť účtovnej jednotky Luxury Eyewear predstavovala úroveň 98,08%, samofinancovanie bolo na úrovni 1,02%.

Z pozorovania stupňa zadlženosti a samofinancovania vybraných účtovných jednotiek, vieme usúdiť, že najbližšie k optimálnej hodnote je účtovná jednotka MANIA. Účtovná jednotka FOKUS vykazuje veľmi veľký stupeň samofinancovania, čo je výborné z pohľadu veriteľov, no neblíži sa k optimálnemu pomeru samofinancovania a zadlženosti 50:50. Posledná menovaná účtovná jednotka Luxury Eyewear má pre zmenu veľmi vysokú hodnotu zadlženosti.

4.6.4 Výsledok hospodárenia konkurencie

Porovnanie výsledku hospodárenia konkurenčných účtovných jednotiek nám ukazuje, ako sa jednotlivé účtovné jednotky líšia vo vykazovaní zisku alebo straty.

V tabuľke 14 vidíme, aký výsledok hospodárenia po zdanení vykazovali jednotlivé konkurenčné účtovné jednotky.

Tabuľka 14: Výsledok hospodárenia po zdanení za rok 2020

Názov UJ	VH po zdanení
GradnOptical	35 594,00 €
FOKUS	-1 661 224,00 €
MANIA	-133 163,00 €
Luxury Eyewear	14 752,00 €

Zdroj: <https://www.finstat.sk> – vlastné vypracovanie tabuľky

Z tabuľky 14 vieme porovnať výsledky hospodárenia všetkých skúmaných účtovných jednotiek za rok 2020. GrandOptical vykazoval výsledok hospodárenia zisk 35 594 eur. FOKUS vykazovala výsledok hospodárenia stratu -1 661 224 eur. MANIA vykazovala výsledok hospodárenia stratu -133 163 eur. Luxury Eyewear vykzovala výsledok hospodárenia zisk 14 742 eur.

4.7 Porovnanie GrandOptical s konkurenciou v roku 2020

Pre lepšie porovnanie všetkých účtovných jednotiek slúži tabuľka číslo 15. Nachádzajú sa v nej údaje, ktoré sme vo výsledkoch práce pozorovali. Podľa týchto údajov, vieme navzájom jednoducho porovnať jednotlivé účtovné jednotky a zistiť, ktorá z nich vykazuje najlepšie výsledky v roku 2020.

Tabuľka 15: Porovnanie účtovnej jednotky GrandOptical s konkurenciou za rok 2020

	GRANDOPTICAL	FOKUS	MANIA	LUXURY EYEWEAR
Celkové výnosy	3 515 938 €	11 984 060€	2 197 580€	1 734 776 €
Rentabilita vlastného imania	5,08%	-48,53%	-18,69%	72,84%
Rentabilita celkových vložených prostriedkov	3,48%	-9,46%	-9,98%	1,40%
Stupeň samofinancovania	60,06%	19,50%	53,39%	1,02%
Ukazovateľ zadlženosti	39,75%	80,50%	46,61%	98,08%
Výsledok hospodárenia bežného	35 594 €	-1 661 224€	-133 163 €	14 752 €

účetného obdobia po zdanení				
-----------------------------	--	--	--	--

Zdroj: <https://www.finstat.sk> – vlastné vypracovanie tabuľky

Podľa údajov daných v tabuľke 15 vieme zistiť odlišnosti v rentabilite vlastného imania, rentabilite celkových vložených prostriedkov, vieme porovnať stupeň samofinancovania, ukazovateľ zadlženosti a výsledok hospodárenia vybraných účtovných za rok 2020.

V hodnote celkových výnosov dosahovala najlepšie výsledky jednoznačne účtovná jednotka FOKUS, ktorá mala celkové výnosy až v sume 11 984 060 eur, to však neznamená, že by reálne bola v najlepšej celkovej finančnej situácii. V tabuľke si totiž môžeme všimnúť, že čo sa týka rentability vlastného imania aj výsledku hospodárenia vykazuje najhorší výsledok. Naopak najlepší výsledok z hľadiska výsledku hospodárenia bežného účtovného obdobia po zdanení vykazuje nami skúmaná účtovná jednotka GRANDOPTICAL so ziskom 35 594 eur oproti strate účtovnej jednotky FOKUS -1 661 224 eur.

GRANDOPTICAL dosahuje najlepšie výsledky až v štyroch skúmaných ukazovateľoch. Menovite v rentabilite celkových vložených prostriedkov, kde oproti druhej najlepšej účtovnej jednotke, ktorou je LUXURYEYEWEAR vedie o 2,08%. V stupni samofinancovania oproti druhej najlepšej účtovnej jednotke, ktorou je MANIA vedie podľa tabuľky o 6,67% a v ukazovateli zadlženosti oproti druhému najlepšiemu výsledku v tabuľke, ktorého držiteľom je MANIA vedie o 6,86%.

Pomocou výsledkov práce sme zistili v akej finančnej situácii sa nami skúmaná účtovná jednotka GRANDOPTICAL nachádza.

Pri skúmaní a porovnávaní sme samozrejme zistili aj nedostatky, ktorými trpí. GRANDOPTICAL dosahuje spomedzi konkurencie skvelé výsledky, avšak keď sme sa pozreli na výsledky jej samotnej za posledné štyri obdobia, zistili sme, že sú kolísavé.

Výsledok hospodárenia účtovnej jednotky dosahoval posledné dve účtovné obdobia kladné hodnoty, avšak v roku 2018 vykázala účtovná jednotka stratu. Výsledok hospodárenia, preto môžeme opísať ako kolísavý. GrandOptical dokázala v roku 2020 vykázať výsledok hospodárenia zisk, čo môžeme pokladať za vynikajúci výsledok, keďže celý svet a teda s ním aj celá svetová ekonomika bola otrasená pandémiou koronavírusu. Účtovná jednotka dosiahla zisk aj napriek tejto situácii, čo je dôvodom, vďaka ktorému môžeme predpokladať, že budúce roky bude účtovná jednotka aj naďalej vykazovať zisky.

Stupeň samofinancovania a teda aj stupeň zadlženosti bol v období štyroch po sebe nasledujúcich rokov veľmi stabilný. Samofinancovanie sa nachádzalo vždy v úrovniach 50,11% až 60,06% a zadlženosť teda na úrovniach 39,75% až 49,89%. Stupeň samofinancovania aj stupeň zadlženosti môžeme pokladať za optimálne, keďže sa nachádzajú v okolí 50%, čo je pokladané za „zlatú“ hodnotu.

Rentabilita celkových vložených prostriedkov (ROA) dosahovala za posledné dve obdobia stabilné výsledky, avšak v roku 2018 mala hodnotu zápornú a rok predtým dosahovala kladnú dvojcifernú percentuálnu hodnotu.

Rentabilita vlastného imania (ROE) na tom bolo pomerovo veľmi podobne ako ROA. V roku 2017 dosahovala účtovná jednotka hodnotu 20,76% v roku 2018 zápornú hodnotu - 6,66% a v rokoch 2019 až 2020 hodnotu podobnú a blízku 6 percentám.

Z prvej časti výsledkov práce, vieme usúdiť, že účtovná jednotka GrandOptical si v posledných dvoch účtovných obdobiach zvýšila vlastné imanie a nábeh krivky vlastného imania naznačuje opätovné zvyšovanie vlastného imania účtovnej jednotky v budúcnosti.

Prvok vlastného imania, ktorý by účtovná jednotka jednoznačne mala navýšiť je základné imanie. ZI totiž od jej založenia dosahuje zákonom stanovenú minimálnu hodnotu základného imania pre spoločnosti s ručením obmedzeným 5 000 eur. Pre UJ, ktorej tržby dosahujú sedemciferné celkové výnosy je suma základného imania 5 000 eur veľmi malá. Bolo by vhodné postupne, s rastom účtovnej jednotky, zvyšovať aj ZI. GrandOptical patrí pod inú zahraničnú UJ a v takomto prípade je pochopiteľné, že si nechce zvýšiť výšku ZI, no pre zlepšenie dôveryhodnosti na Slovenskom trhu to bude v budúcnosti potrebné.

Druhým prvkom, na ktorom by mala účtovná jednotka zapracovať, je výsledok hospodárenia minulých rokov. VH minulých rokov dlhodobo predstavuje zápornú sedemcifernú hodnotu, ktorú by v optimálnom prípade mala UJ čo najskôr zmeniť k lepšiemu. Každým rokom síce predstavuje menšiu a menšiu hodnotu, no tempo v ktorom sa tento výsledok zlepšuje, je veľmi pomalé.

5 Záver

Na všetky účtovné jednotky pôsobí množstvo udalostí, ktoré predstavujú rôzne finančné transakcie. Každá z týchto transakcií tvorí veľké množstvo informácií, ktoré formujú finančnú štruktúru účtovnej jednotky a určujú jej finančnú situáciu.

Najefektívnejšou a teda najlepšou metódou posúdenia finančnej situácie účtovnej jednotky je finančná analýza. Pomocou finančnej analýzy je možné určiť relatívne postavenie účtovnej jednotky v spoločnosti, pozdvihnúť jej pozitíva a negatíva a odhaliť jej silné a slabé stránky.

Záverom možno konštatovať, že finančná situácia účtovnej jednotky GrandOptical je dobrá. GrandOptical dosahuje prevažne kladný výsledok hospodárenia, teda zisk. Ukazovatele zadlženosti sa približovali k hraničným optimálnym hodnotám, a vývoj ukazovateľov rentability je priaznivý, hlavne keď porovnáme ukazovatele rentability s konkurenciou.

Na základe uskutočnenej analýzy a dosiahnutých výsledkov možno formulovať nasledovné návrhy a opatrenia, ktoré môžu v budúcnosti prispieť k lepšej optimalizácii vlastného imania účtovnej jednotky GrandOptical:

- Zvýšenie základného imania účtovnej jednotky
 - ZI účtovnej jednotky dosahuje dlhodobý zákonom stanovené minimum. Pre zlepšenie vlastného imania, ako aj pre zlepšenie dôveryhodnosti účtovnej jednotky odporúčam zvyšovať základné imanie súbežne s veľkosťou UJ.
- Zlepšenie výsledku hospodárenia minulých rokov
 - VH minulých období dosahuje dlhodobý záporný sedemciferný hodnotu. UJ ju síce zlepšuje každým rokom, tempo je však pomalé. Účtovná jednotka by sa mala pokúsiť zrýchliť tempo zlepšovania výsledku hospodárenia minulých rokov.

GrandOptical môžeme považovať za účtovnú jednotku, ktorá má veľmi blízko optimálnej štruktúre vlastného imania. Na základe pozorovaných údajov, môžeme vyhodnotiť, že spomedzi všetkých skúmaných konkurenčných účtovných jednotiek, je účtovná jednotka GrandOptical najbližšie k optimálnej štruktúre vlastného imania.

Zoznam použitej literatúry

- BARTKO, Tomáš.** Základné imanie v s.r.o. a jeho zmena (zvýšenie, zníženie). In Podnikajte.sk [online]. 25.10.2019. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/obchodne-pravo/zakladne-imanie-sro-zmena-zvysenie-znizenie>
- CENIGOVÁ, A.** : Podvojné účtovníctvo pre podnikateľov: Praktická príručka. Šestnásťte vydanie Bratislava: Ceniga, 2016, 700 s., ISBN 978-80-969946-7-0
- FARKAŠ, R.,** Vlastné imanie obchodných spoločností: účtovné aspekty. Bratislava: Wolters Kluwer , 2018 Druhé, prepracované a doplnené vydanie. ISBN 978-80-8168-951-2 978-80-8168-952-9
- FERNANDO, Jason.** Equity. In Investopedia [online]. 31.3.2022. Dostupné na: <https://www.investopedia.com/terms/e/equity.asp>
- Finančné a právne dáta o firmách na jednom mieste | FinStat.sk.** Dostupné na: <https://www.finstat.sk>
- HACHEROVÁ, Ž. – PATAKY, J.** : Základy účtovníctva, Nitra: SPU, 2001, s.13, ISBN 80-7137-863-1
- HERCEGOVÁ, Katarína.** Vlastné imanie obchodných spoločností: The own asset of commercial companies. In slpk.sk [online]. Katedra informačných systémov, FEM, SPU, Trieda Andreja Hlinku 2, 949 76 Nitra. Dostupné na: http://www.slpk.sk/eldo/2007/017_07/hercegova.pdf
- HUCOVÁ, E. – ĎURANA, L.,** DETERMINANTY FINANČNEJ A KAPITÁLOVEJ ŠTRUKTÚRY PODNIKOV. Bratislava: vedecký časopis Fakulty podnikového manažmentu Ekonomickej univerzity v Bratislave. - Roč. 9, č. 3 (2012), s. 65-79
- JAROŠ, J.,** NÁKLADY KAPITÁLU AKO HLAVNÉ ROZHODOVACIE KRITÉRIUM PRI TVORBE OPTIMÁLNEJ KAPITÁLOVEJ ŠTRUKTÚRY. Žilina: vedecký časopis Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov Žilinskej univerzity v Žiline - Roč. 5, č. 2 (2011), s. 53-61
- KARDOŠ, Š. – PASTIERIK, V.:** Účtovná závierka 2000. Dane a účtovníctvo v praxi. Bratislava: IURA EDITION, 2001, č. 1, s. 36-48
- MATEÁŠOVÁ, M.,** POJEM VLASTNÉ IMANIE V KONTEXTE FINANČNÉHO ÚČTOVNÍCTVA. Teória a prax v účtovníctve a v audítorstve . -Bratislava : Ekonomická univerzita ; Bratislava : Ekonóm, 2013 . - S. 62-66 . – 9788022537414
- MÁZIKOVÁ, K. A KOL.:** Účtovníctvo, nadobúdanie zručností v podvojnom účtovníctve. IURA EDITION, 2005, s. 24. ISBN 80-8078-088-9

Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/23054/2002-9

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 1606/2002 o uplatňovaní medzinárodných účtovných noriem

PRIBILOVIČOVÁ, I. – BOJŇANSKÝ, J. – HULÍK, R.: Vlastné imanie podniku a jeho prezentácia v účtovnej závierke. In.: Sborník z medzinárodnej vedeckej konferencie „Obchod, jakost a finance v podnicích – determinanty konkurencieschopnosti III“ Česká zemědělská univerzita v Praze, 2004, s. 167 – 172. ISBN 80-213-1162-2

SENEŠI, Norbert. Záporné vlastné imanie – kedy môže byť pre podnikateľa problém, ako ho zistiť a predchádzať mu. In Podnikajte.sk [online]. 4.5.2016. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/obchodne-pravo/zaporne-vlastne-imanie>

SIVÁK, Rudolf – MIKÓCZIOVÁ, Jana. TEÓRIA A POLITIKA kapitálovej štruktúry podnikateľských subjektov. Druhé vydanie Bratislava: Sprint dva, 2009. 302 s. ISBN 978-80-89393-06-0.

SOUKUPOVÁ, B – ŠLOSÁROVÁ, A. – BAŠTINCOVÁ, A. : Účtovníctvo, Bratislava 2001, 530 s., ISBN 80-89047-01-7

SOLÍKOVÁ, Veronika. Čo je to základné imanie ? In Podnikajte.sk [online]. 18.11.2015. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/sro/co-je-to-zakladne-imanie>

SYNEK, M. a kol. : Manažérska ekonomika, Praha: Grada Publishing, 2003, s. 41-346, ISBN 80-247-9069-9

ŠLOSÁR, R.- ŠLOSÁROVÁ, A. : Maturujem z účtovníctva, Slovenské pedagogické nakladateľstvo 2005, s.13, ISBN 80-10-00652-1

ŠLOSÁROVÁ, Anna. Relevantnosť informácií o vlastnom imaní prezentovaných v individuálnej účtovnej závierke zostavenej podľa IFRS. In ei.fhi.sk [online]. 29.11.2018. Dostupné na: <https://ei.fhi.sk/index.php/EAI/article/view/135/168>

ŠULOVSÁ, M.: Účtovanie a vykazovanie pohľadávok a záväzkov z hľadiska času.
ZALAI, K. a kol.: Finančno-ekonomická analýza podniku. Bratislava: SPRINT, 2002, 305 s., ISBN 80-88848-94-6

Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

Zákon č. 513/1991 Z. z. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov

ZÁVARSKÁ, Z., Vplyv zadlženosti podniku na rentabilitu vlastného imania ako indikátora finančnej výkonnosti. Journal of Management and Business . - Roč. 2, č. 1-2 (2010), s. 103-112 , ISSN:1338-0494